

Lenin paperontzira

Apirilaren barnean PCE egiteko den IX. Kongresurako tesiak prestatzen ari da haren komite zentrala. Tesiotako bat, leninismoaren ordez «marxismo erreboluzionarioa» jartzea da.

Erreakzioak, pentsa zitezkeenak dira. Alderdiaren barnean basko militante askok, zaharrenek bereziki, nekez uler dezakete hain mitifikatua eman zaien Leninen dotrina, haren politika eta burruka-ren zimentarri teoriko sendo eta mugiezina, hain errazki dinamita daitezkeenik. Katalunian, Madrilan, Asturiasen, Sorian kontrako ahots asko altxa da. Zentralismo demokratikoak utzi ohi duen baino gehiago agian. Kongresuan, aprobatu egingo dute noski. Zentralismo demokratikoaren sisteman horrela gertatzen dira eta kontuak. Militante asko oso kezu dago eurokomunismoaren aldaketak arin eta seriotasun teorikorik gabe egiten ari direlako. Gainera, ordezko beste alternatiba teoriko taxuzko eta biribilik ez dute inon ikusten. Orduan zertara datoz aldaketa horik?

Alderdikoa ez denak, presakako aldaketa horren esanahiaz eta sakontasunaz galdetzen du. Zein interes du Santiago Carrillok hone-lako aldakuntza zalapartatsutan sartzeko? Axaleko makilaia hutsa ez bada ere, zirugia estetikoaren hebakuntza kokkorretik harantz ez ote doan susmoa du askok. Eurokomunismoaren fenomeno osoaren oportunitas bera eztabaidatzen da hemen ere.

Dogma fedearekin berdinduz gero, badakigu zer pasatzen den. Haren zalantzak kolokan jartzen du hau. Ideologia ororen itsumen dogmatikorik gabe funtzionatzea kosta egiten zaio fedeari. Edozein federi. Komunistari ere bai. Horregatik sortzen zaizkio honi ere Lefebvre batzu, edozein dotrin aldaketari gorrotoz erasotzen diotenak.

Egia da beste alderdi komunistek orain baino lehen ere nahi aina aldaketa egin dutela leninismoaren pantaila kendu gabe. Eurokomunismoaren izen heretikorik gabe ere. Historiaren eboluzioarekin justifikatu ohi zirenak. Horrela, izen beraren izana aldatuz joan ohi da. Izenak badu indar magikorik, dudarik gabe. Horregatik, leninismo hitza zaharkituztat ematearekin gogor jo du Carrillok. Galeriaren onginahia irabazteko musaje apainketa hutsa ote da? Barrura begira, alderdiak ez bait zeukan aldaketa asko egin ez-nik, orain arte egin duen bezala, hitza bera ukatu gabe.

Zer baztertzen da leninismoa pikutara botatzearekin? Leninismoa zer den zehatz jakin behar litzateke. Stalinen beranduko kreazioa da «marxismo-leninismoa» espresioa. Eta inola ere ez da garbia

Leninekin duen zerikusia, ez eta honek Marxekin duena. Leninek ez zuela Marxen zenbait tesi nagusi tutik ere ulertu, gauza ezaguna da, aspaldi esana dutenez (Pannekoek, Korsch, etab.) Neuk ez dut sekula ulertu zergatik hartu behar dudan Lenin pentsalari eta filosofo handitzat. Hala ere, garbi dagoena zera da, leninismoak dogmatismo stalinistaren usain nabarmena duela. Ez bait zuen Stalinek sistemaketa hori debalde egin, bere diktaduraren astakeriak zuzenesteko baizik. Izen hau baztertzearekin stalinismoaren aztarna dogmatiko eta antidemokratikoak, alderdi komunistek jaso dituztenak, uxatu nahi izan ditu.

Bistan denez, izena trukatzearekin ez da izenarena besterik kontuzten. Baina garrantzirik ez duenik ezin da esan. Alderdi baren asaldatu direnek frogatzen dutenez.

Leninen irudi sakratu, mitiko, beneratua, hainbeste intzentsu hartu duena, paperontzira doa, bada. Tesi hori IX. Kongresoa onhartzen bada, eta onhartuko du, Carrilloren Moskurekiko harremanak lehendik ozpinduta badaude, ez dira asko gozatuko. ■ *Manolo Pego*.

Prentsa katalana krisian

Euskal Prentsa krisialdi batetan aurkitzen dela entzuten da gure artean. Kinka horren errudunak egunkari elebidun berriak direla gehitu da, gainera. Sakonagora joaz, espreski analfabetatu den Euskal Herriaren euskal eskola gabezia aipatzen zaigu. Inoren gaitzen aipua kontsolagarri pobrea izan arren, ez gaude bakarrik ezbehar hauetan. Prentsa katalana ere krisian dago.

Otsaileko zenbakietan, Kataluniako kultur aldizkari zenbaitek hitzegin du arazoaz: «La caiguda del quart poder» dio Girona-ko *Presència*-k, «La Premsa catalana en un temps de prova» idazten du *Serra d'Or*-ek. Prentsa katalanarentzat, izan ere, 1977ko urtea urte beltza izan da. Bi astekari hil dira, eta *Avui* egunkari katalana hestualdi ekonomiko larria bentzutu behar izan du.

Zer gertatzen zaio Kataluniako Prentsa katalanari?

1966an, *Tele/Estel* astekariak 80.000 ale ematen zituen argitara, eta 1970ean 20.000taraino jaitsi zen, berehala desagertuz. Gerrateurrean, aitzitik, bestelako egoera ageri zen: Bercelonako hirian bakarrik zazpi egunkari katalan agertzen ziren, gaztelaniazkoak hama-bi ziren bitartean (egoera hura gerratean katalanarentzat aldeagotu egin zen oraindik). Gaurregunean, oster, apenas elkartzen den egunkari bakar bat aurrera ateratzeko lain indar. Lehenengo bere hila-betecetan, 100.000 ale saltzen zituen *Avui* egunerokoak; orain, alderantziz, 40.000/50.000 aletaraino erori da. Joan den abenduan, kanpaina oso bat egin behar izan da harpidetzak bildu eta herriari